

Till Miljösamverkans kontaktpersoner på miljökontoren,
för kännedom till övriga kontaktpersoner, NV och SGU

Information om pågående kampanj vattenskyddsområden

Hej i sommaren!

Tillsynskampanjen om vattenskyddsområden pågår ända till och med november månad. Vi i projektgruppen vet inte hur många av er som deltar genom att utöva tillsyn inom vattenskyddsområden, men hoppas att aktivitet pågår eller att arbetet sätter igång alternativt är på gång. Vi vill informera er om några aktuella och intressanta saker, samt få veta vad som händer hos er, vad ni planerar, funderar på.

I detta brev får ni tips och information om följande:

1. RUS-rapporten *Kommunala vattenskyddsområden i Västra Götalands län*
2. Svar från Naturvårdsverket om krav på certifierade brunnsbörare
3. Enskilda vattentäkter
4. Länsstyrelsens tillsyn under kampanjen
5. Fråga och svar om läckande lastbil inom vattenskyddsområde
6. Kommande utvärdering i höst

Här följer informationen i samma ordning:

1. Rapporten *Kommunala vattenskyddsområden i Västra Götalands län* Rapport 2005:34 är nu färdig. (Vi har beskrivit den på sidorna 12-13 i vår handledning *Vattenskyddsområden – fastställande och tillsyn*, april 2005). I rapporten får man veta att endast 30 av länets drygt 200 kommunala vattentäkter har fullgott eller tillfredsställande skydd. Det finns uppgifter om länets alla kommunala vattentäkter. Man presenterar ett förslag till ny indikator för uppföljning av det aktuella miljökvalitetsmålet. Med mera. Rapporten bifogas (som pdf-fil). Den kommer att läggas ut på www.o.lst.se och www.rus.lst.se. (RUS = Regionalt Uppföljnings System)

2. På vårt seminarium den 28 april kom frågan upp om kommunerna, vid hantering av tillstånd om att installera energibrunn, kan ställa som villkor att energibrunnen utförs av **certifierad brunnsbörare** (SGU sköter denna certifiering, läs mer på www.sgu.se och www.sitac.se). I föreskrifter för vattenskyddsområde finns ofta sådant tillståndskrav.

Clas Magnusson på Naturvårdsverket har frågat en av verkets jurister, som har svarat:

”Om jag förstod dig rätt idag är det i första hand inom vattenskyddsområde som du undrar om ett dylikt krav kan uppställas, och begränsar därför mitt svar efter det.

Som jag ser det finns det inget formellt hinder mot att kommunen uppställer ett krav på att en brunnsbörare är certifierad. Vad jag förstår kan en felaktigt utförd borrning medföra skada på miljön/människors hälsa. Bedömer man att risken för detta minimeras genom att borrningen utförs av någons som har den erfarenhet och kunskap som krävs för ett fackmannamässigt väl utfört arbete så anser jag att det finns fog för att som ett försiktighetsmått kräva detta av fastighetsägaren.

Regler som stöd för kravet: När det gäller vattenskyddsområde finns ju i 7:22 miljöbalken regler som anger att länsstyrelse eller kommun kan meddela föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom ett sådant område som behövs för att tillgodose syftet med området. Mer specifika regler om värmepumpsanläggningar för utvinning av värme från bl.a. mark, grundvatten eller vattenområde finns som du säkert känner till i 17 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och i bilagan till den förordningen (40.3-1, 40.3-2). I vissa fall krävs anmälan och i andra tillstånd, men enligt våra allmänna råd om vattenskyddsområden bör ju tillstånd alltid krävas inom sekundär och primär skyddszon. Föreskrifter till skydd för ytvattentäkter och enskilda grundvattentäkter kan också meddelas enligt 40 § 5. i förordningen. Med stöd av ovannämnda bestämmelser och ytterst de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB, och då särskilt försiktighetsprincipen, anser jag att det finns utrymme för att tillsynsmyndigheten uppställer ett sådant krav. Jag har mycket svårt att se att detta skulle kunna bedömas som orimligt vid en skälighetsavvägning enligt 2:7 MB. Jag såg att SGU tagit fram en kravspecifikation samt ett utbildningsmaterial för brunnsbörare, så det verkar finnas ett visst problem med mindre seriösa entreprenörer. Att se till att felaktiga borrningar inte görs som medför miljöproblem när det gäller t.ex. vattenkvaliteten är givetvis något som även ligger i linje med de nya vattenreglerna och kommande miljökvalitetsnormer för allt vatten i Sverige.

En annan sak är hur kravet formuleras. Är det fråga om en föreskrift enligt ovannämnda bestämmelser måste den vara generellt utformad och kan inte enbart rikta sig till den enskilde fastighetsägaren. Är det däremot fråga om ett tillstånd så kan tillståndet förenas med behövliga villkor (med stöd av 16:2 MB.)”

3. Vi vill tipsa er om att skaffa kunskap om **enskilda vattentäkter** (> 50 personer eller 10 m³/dygn), dvs. sådana där någon annan än kommunen är huvudman. Det är klokt att inventera dessa täkter eftersom de också ska ha skyddsområden. Både miljöbalkens 7 kapitel och lokala föreskrifter med stöd av 9 kapitlet kan användas, se vidare vår handledning samt Naturvårdsverkets allmänna råd och handbok. SGU har tidigare i år skickat en fråga om detta till alla kommuner.

4. Under kampanjtiden kommer **Länsstyrelsen** att testa en metod som bygger på systemtillsyn inom dricksvattenområdet gentemot tre kommuner, läs mer på sidan 36 i vår handledning. Metoden skall sedan utvärderas och om utfallet blir bra är avsikten att arbetet skall fortsätta under nästkommande år. Länsstyrelsen har nyligen besökt en kommun och bedrivit systemtillsyn på detta sätt. Efter sommaren fortsätter man med de andra två.

5. Landets länsstyrelser (berörda handläggare) och Naturvårdsverket har ett nätverk i vilket frågor om vattenskydd tas upp. Nyligen var det någon som undrade om ett fall där en lastbil stått parkerad inom ett inre skyddsområde och läckt diesel. Som tur var upptäcktes läckaget och begränsades. Sanering skedde omedelbart. Handläggaren skrev vidare: "Vattenskyddsområdet har fastställts 1974. Enligt dessa finns det inget krav på att uppställning av tankfordon och lastbilar inte får ske. Föreskrifterna hänvisar till gamla bestämmelser enligt kommerskollegium 1961:568 om brandfarliga vätskor. Vad jag förstår ska sådana äldre bestämmelser, som har upphört att gälla, ersättas av nya, i detta fallet NFS 2003:24 om brandfarliga vätskor. Jag har inte satt mig in i den äldre föreskriften men 2003:24 berör i stort endast cisterner och dess hantering och omfattar inte uppställda lastbilar. Finns det någon annan föreskrift för vattenskyddsområde som täcker detta problemet?"

Clas Magnusson, NV, svarade så här:

"Finns inte uppställning av bilar reglerat i föreskrifterna för vattenskyddsområdet är det svårt att komma åt problemet.

Nya föreskrifter kan naturligtvis utarbetas för vattenskyddsområdet och den vägen reglera uppställningen av tankbilarna.

NFS 2003:24 reglerar inte denna typ av verksamhet.

Det finns möjligheter att reglera via kommunala/regionala trafikföreskrifter.

Räddningsverket har regler för s.k. ADR-transporter som bör vara tillämpliga men mer om detta vet SRV.

Det finns möjligheter att få bort sådan här parkering genom att väghållaren omöjliggör parkering med tankbilar inom vattenskyddsområdet t.ex. genom att ta bort parkeringsplatserna, göra dem mindre så att parkering försvåras.

När olyckan väl är framme gäller de vanliga reglerna för tillsynsmyndigheten att ingripa med stöd av miljöbalken."

6. Kommande utvärdering i höst. När tillsynskampanjen tar slut kommer vi att utvärdera hela delprojektet. Då kommer vi att behöva information om ert arbete och era synpunkter. **Exempel på frågor** som vi då kommer att ställa är följande:

- *Har ni bedrivit någon tillsyn inom vattenskyddsområden under kampanjtiden?*

Tillsyn kan exempelvis vara med avseende på följande, som ni kan läsa mer om på sidorna 39-60 i vår handledning:

- värmepumpar
- bekämpningsmedel
- hantering av kemikalier
- spridning av näringsämnen
- enskilda avloppsanläggningar

- infrastruktur
- släckvatten
- dagvatten och översvämningar

- *Har ni bedrivit någon riktad tillsyn inom vattenskyddsområden, dvs. med stöd av föreskrifter?*
- *Har ni bedrivit någon systemtillsyn internt i kommunen?*

Hör gärna av er och berätta vad ni gör och planerar till hösten.
Vi svarar också gärna på era frågor!

Glad sommar önskar projektgruppen!

genom

Projektledare Miljösamverkan Västra Götaland
cecilia.lunder@o.lst.se
Tfn 031-60 58 95, 0701-80 69 97